

201

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 czerwca 1972 r.

w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 29 marca 1972 r. o utworzeniu urzędu Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych (Dz. U. Nr 11, poz. 80) zarządza się, co następuje:

§ 1. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych jest naczelnym organem administracji państwowej w dziedzinie zatrudnienia i wykorzystania zasobów siły roboczej, płac, świadczeń socjalnych, organizacji i normowania pracy, prawa pracy, warunków pracy i warunków socjalnych załóg, ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzeń emerytalnych i rentowych.

§ 2. Do zakresu działania Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych należą sprawy:

1. w dziedzinie zatrudnienia:

- 1) wnioskowania w zakresie środków ekonomicznego i społecznego oddziaływania, zapewniających racjonalne rozmieszczenie i wykorzystanie zasobów siły roboczej,
- 2) oceny stanu i przyrostu zasobów siły roboczej oraz przedkładania w tym zakresie odpowiednich wniosków do planów,
- 3) współdziałania przy opracowaniu analiz i ocen procesów społeczno-demograficznych oraz ich wpływu na politykę zatrudnienia,

- 4) ustalania zasad dopływu pracowników do zakładów pracy, ze szczególnym uwzględnieniem absolwentów i młodzieży oraz międzygaleziowych i międzyregionalnych przemieszczeń pracowników,
- 5) aktywizacji lokalnych rezerw siły roboczej (w szczególności kobiet), a także dysponowania w porozumieniu z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów funduszem interwencyjnym i funduszem na organizowanie dodatkowych tanich miejsc pracy, oraz przedstawiania propozycji w sprawie rozdziału funduszy przeznaczonych na aktywizację gospodarczą,
- 6) programowania optymalnych struktur zatrudnienia, w tym ludności zawodowo czynnej, i przedstawiania w tym zakresie odpowiednich wniosków do planów,
- 7) zatrudniania osób:
 - o ograniczonej zdolności do pracy,
 - z marginalnych zasobów siły roboczej,
- 8) koordynacji w zakresie metod doboru, wykorzystania oraz doksztalcania i doskonalenia kadr dla potrzeb gospodarki narodowej,
- 9) określania i doskonalenia ogólnych zasad i metod oceny kadr, tworzenia rezerw kadrowych, polityki awansowej i wyróżnień pracowników,
- 10) określania metod i techniki pracy kadrowej oraz doskonalenia służb zajmujących się sprawami pracowników (komórek kadrowych, szkoleniowych, zatrudnieniowo-płacowych, socjalnych),
- 11) wnioskowania w zakresie doskonalenia kadr dla całej gospodarki narodowej, z wyjątkiem kadr kierowniczych objętych szczególnym systemem szkolenia,
- 12) ocen i analiz efektywności zastosowanych metod doskonalenia kadr,
- 13) koordynacji w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania w zakresie poradnictwa zawodowego dla młodzieży i osób poszukujących pracy;

2. w dziedzinie płac:

- 1) opracowywania ogólnych kierunków polityki płac i systemów wynagradzania, z uwzględnieniem problematyki płac minimalnych i najniższych, oraz ogólnych programów i projektów reform płac,
- 2) prowadzenia prac związanych z tworzeniem i zapewnieniem racjonalnych międzybranżowych i branżowych poziomów i proporcji wynagrodzeń poszczególnych grup pracowniczych oraz właściwego kształtowania wewnętrznej struktury płac,
- 3) opracowywania ogólnie obowiązujących taryfikatorów kwalifikacyjnych oraz ustalania siatek i stawek taryfowych — w ramach granicznych stawek płac ustalonych przez Radę Ministrów dla określonej grupy pracowników,
- 4) ustalania ramowych wytycznych w zakresie stosowania systemu taryfowego i form wynagradzania,
- 5) dysponowania określaną przez Radę Ministrów, w ramach centralnej rezerwy, rezerwą funduszu płac oraz dokonywania w ramach tej rezerwy, a także w ramach planu funduszu płac zmian w zakresie płac o nieznacznych skutkach finansowych, których przeprowadzenie jest uzasadnione pilnością potrzeb o charakterze społeczno-ekonomicznym,
- 6) programowania, opiniowania i wprowadzania ogólnych systemów zachęt materialnych i pozamaterialnych;

3. w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, zaopatrzeń emerytalnych i rentowych oraz świadczeń i spraw socjalnych:

- 1) programowania w porozumieniu z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów, a także wnioskowania w zakresie całokształtu świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego oraz zaopatrzeń emerytalnych i rentowych na rzecz pracowników i ich rodzin oraz innych grup ludności,
- 2) opracowywania projektów przepisów oraz wydawania przepisów wykonawczych dotyczących spraw, o których mowa w pkt 1, z wyłączeniem zaopatrzeń emerytalnych i rentowych należących do zakresu działania Ministrów: Komunikacji, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Sprawiedliwości,
- 3) wydawania wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów w sprawach, o których mowa w pkt 1, z wyłączeniem spraw należących do zakresu działania ministrów wymienionych w pkt 2,
- 4) współdziałania z właściwymi ministrami w zakresie spraw określonych w pkt 2,
- 5) nadzoru nad realizacją przepisów, o których mowa w pkt 2, z wyłączeniem przepisów dotyczących spraw należących do zakresu działania ministrów wymienionych w pkt 2,
- 6) analizy orzecznictwa rad nadzorczych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz nadzoru nad działalnością rzecznika interesu publicznego,
- 7) programowania rozwoju świadczeń socjalnych i bytowych na rzecz pracowników i innych grup ludności, w szczególności ustalania zasad tworzenia funduszy socjalnych i mieszkaniowych, innych form działalności socjalnej oraz określania normatywów świadczeń socjalnych,
- 8) ustalania ogólnych zasad dotyczących przedsięwzięć resortów i administracji terenowej w zakresie ich działalności socjalnej i bytowej na rzecz pracowników i ich rodzin oraz ustalania zasad eksploatacji urządzeń socjalnych i bytowych,
- 9) analizy i oceny kształtowania się dochodów poszczególnych grup ludności, z uwzględnieniem zmian zachodzących w dochodach nominalnych, kosztach utrzymania i dochodach realnych,
- 10) ustalania generalnych założeń w zakresie zasad odpłatności za korzystanie z urządzeń socjalnych i bytowych,
- 11) programowania w porozumieniu z Komisją Planowania przy Radzie Ministrów, a także analizy w zakresie wykorzystania czasu wolnego od pracy;

4. w dziedzinie organizacji i warunków pracy:

- 1) upowszechniania najnowszych rozwiązań w zakresie naukowej organizacji pracy,
- 2) inicjowania i koordynowania prac związanych z normowaniem pracy, normatywami zatrudnienia, normowaniem obsad oraz upowszechnianiem jednolitych norm,
- 3) analizy gospodarowania czasem pracy,
- 4) koordynacji opracowań resortowych w zakresie nomenklatury zawodów,
- 5) opracowywania założeń i kierunków poprawy warunków pracy załóg,
- 6) nadzoru i kontroli stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz określania kierunków właściwego wykorzystania środków przeznaczonych na bezpieczeństwo i higienę pracy,
- 7) ustalania ramowych zasad gospodarowania odzieżą ochronną, roboczą i sprzętem ochrony osobistej,

- 8) ustalania zasad przydziału umundurowania pracownikom,
- 9) opracowywania zasad i koordynacji w zakresie przyznawania świadczeń profilaktycznych z tytułu uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia warunków pracy (urlopy profilaktyczne, skracanie czasu pracy, posiłki profilaktyczne),
- 10) opracowywania programów skracania czasu pracy i koordynowania ich realizacji;

5. w dziedzinie prawa pracy:

- 1) opracowywania projektów ogólnych założeń polityki w zakresie prawa pracy,
- 2) opracowywania projektów przepisów oraz wydawania przepisów wykonawczych dotyczących powszechnie obowiązujących norm prawa pracy,
- 3) wydawania wyjaśnień i wytycznych w zakresie stosowania powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy,
- 4) współdziałania z właściwymi ministrami w zakresie stosowania pragmatyk służbowych i innych odrębnych unormowań z dziedziny prawa pracy,
- 5) kontroli stosowania i przestrzegania przepisów ustawodawstwa pracy,
- 6) analizy i oceny działania powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy;

6. w dziedzinie spraw międzynarodowych:

- 1) organizowania współpracy z innymi państwami, w szczególności współpracy z organami do spraw pracy krajów członkowskich Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, oraz Międzynarodową Organizacją Pracy,
- 2) nadzoru nad wykonywaniem podpisanych z upoważnienia Rady Państwa lub Rady Ministrów przez Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych międzynarodowych umów państwowych i rządowych oraz zawierania i realizacji umów resortowych w zakresie spraw socjalnych, a w szczególności w zakresie ubezpieczenia społecznego,
- 3) organizowania zatrudnienia pracowników polskich za granicą, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych w organizacjach międzynarodowych i w służbie zagranicznej, oraz koordynowania działalności resortów w zakresie zatrudniania pracowników polskich za granicą w ramach realizacji umów gospodarczych,
- 4) organizowania praktyk i kursów zawodowych dla cudzoziemców na zasadach stypendialnych,
- 5) współdziałania z Ministrem Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz z innymi zainteresowanymi ministrami w zakresie ustalania zasad polityki kształcenia i doskonalenia specjalistów polskich za granicą.

§ 3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych sprawuje koordynację i kontrolę w dziedzinach objętych zakresem jego działania.

§ 4. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych:

- 1) wydaje w sprawach należących do jego właściwości zarządzenia, wytyczne, wyjaśnienia i instrukcje,
- 2) udziela wytycznych w sprawie zawierania układów zbiorowych pracy.

§ 5. Uzgodnienia z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wymagają projekty:

- 1) branżowych zasad wynagradzania, obejmujących:
 - a) siatki taryfowe i tabele płac zasadniczych,
 - b) generalne założenia stosowania branżowych systemów wynagradzania,

- c) formy rekompensat za pracę w trudnych, uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia warunkach pracy,
- d) ramowe zasady tworzenia i podziału premii i nagród wypłacanych poza planowym funduszem płac,
- e) dodatki, dopłaty i świadczenia z tytułu pracy,
- 2) branżowych taryfikatorów kwalifikacyjnych oraz zasad ich zmian i uzupełnień,
- 3) ogólnobranżowych normatywów wyposażenia zakładów w urządzenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz w urządzenia socjalne i bytowe,
- 4) układów zbiorowych pracy, a także protokółów dodatkowych wprowadzających istotne zmiany w zakresie praw i obowiązków pracowników,
- 5) odrębnych unormowań z zakresu prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz spraw socjalnych dla niektórych grup pracowników.

§ 6. Opinie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wymagają:

- 1) projekty ogólnokrajowych bilansów zasobów ludzkich, planów wzrostu zatrudnienia w przekroju galeziowo-branżowym, działowym, terytorialnym i kwalifikacyjnym,
- 2) rozmiary rekrutacji uczniów i studentów do poszczególnych typów szkół zawodowych i wyższych, sieć i profil tych szkół,
- 3) założenia i kierunki polityki lokalizacji inwestycji oraz lokalizacja zakładów o swobodnych warunkach lokalizacji — objętych planem centralnym — wpływających na zmiany liczby miejsc pracy,
- 4) ogólnokrajowe i branżowe plany zatrudnienia i przyrostu funduszu płac, w szczególności z punktu widzenia środków przeznaczonych na opłacanie przyrostu wydajności pracy, przeszerogowania, awanse,
- 5) projekty taryfikatorów kwalifikacyjnych dla zawodów występujących wyłącznie w jednym resorcie.

§ 7. 1. Zadania wymienione w § 2 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 pkt 7 Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych wykonuje w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów.

2. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych przy wykonywaniu zadań współdziała:

- 1) z właściwymi ministrami, a w szczególności:
 - a) z Ministrem Finansów — przy ustalaniu zasad tworzenia funduszy socjalnych i mieszkaniowych, określaniu normatywów świadczeń socjalnych i bytowych oraz programowaniu ogólnych systemów zachęt materialnych,
 - b) z Ministrem Spraw Wewnętrznych — przy programowaniu prac nad perspektywicznym, kompleksowym, centralnym i terenowym systemem ewidencji ludności,
- 2) z Centralną Radą Związków Zawodowych:
 - a) przy opracowywaniu i wydawaniu przepisów i wyjaśnień o istotnym znaczeniu w sprawach zatrudnienia, płac, świadczeń, organizacji i normowania pracy, prawa pracy, warunków pracy i warunków socjalnych załóg, ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzeń emerytalnych i rentowych,
 - b) przy udzielaniu wytycznych w sprawie zawierania układów zbiorowych pracy,
- 3) z organizacjami społecznymi, których statutowa działalność wiąże się z jego zakresem działania, oraz udziela tym organizacjom pomocy dla realizacji ich zadań.

§ 8. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych opracowuje w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego i Ministrem Finansów system ewidencji pracowników i dochodów z tytułu pracy oraz świadczeń, jak również współdziała w ustalaniu klasyfikacji i nomenklatur w tym zakresie.

§ 9. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych sprawuje nadzór nad działalnością organów prezydiów rad narodowych do spraw zatrudnienia w zakresie ustalonym ustawą o radach narodowych.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*